



Społeczność - CPOW „Parkowa”

2024-06-10

Jedną z form pracy z wychowankami stosowaną w naszych placówkach są zebrania społeczności.

Zasadniczym celem społeczności jest wspieranie osobistego rozwoju wychowanka. Możliwe jest to przez zmianę indywidualnego stylu życia przy pomocy połączonej wspólnym problemem grupy młodzieży pracującej tak, aby pomóc sobie i innym mieszkańcom placówki. Zebrania społeczności prowadzone są zwykle przez dwie osoby – wychowawców. Podczas społeczności rozwiązywane są konflikty, do których doszło na terenie placówki, kryzysy, omawiane są ważne dla wychowanków jak i dla wychowawców sprawy.

Społeczność to spotkanie na którym:

Określa się cel pobytu każdego wychowanka w placówce

Omawia się problemy indywidualnych wychowanków i określa pomoc jakiej może im udzielić grupa

Omawia się konflikty między członkami grupy – prowadzi mediacje

Planuje się wspólne działania na rzecz grupy

Określa się pozycje poszczególnych wychowanków w grupie – istnieją trzy stopnie awansu w grupie, stażysta, domownik, rezydent, wartościowane według wymienionej kolejności stopni

Planuje się konsekwencje jakie powinny ponieść osoby, które łamią wewnętrzne zasady grupy

Nagradza się zasłużonych – za osiągnięcia szkolne, sukcesy w pracy nad swoimi słabościami, radzenie sobie w sytuacjach trudnych, itp.

Spotkania mają na celu:

Pracę nad integracją grupy, celowością pobytów w placówce

Przedstawianie wzorów zachowań, ukazywanie społecznie akceptowanych zachowań

Wzmocnienie samooceny wychowanków

Wdrażanie do pełnienia ról społecznych itd.

Osobą prowadzącą spotkania jest tzw. lider grupy, który winien być postrzegany jako osoba sprawiedliwa, pilnująca aby wszyscy podlegali tym samym zasadom, słuchająca zawsze obu stron sporu, pilnująca porządku i przestrzegania zasad spotkania Społeczności. Ważna jest też umiejętność panowania nad wzburzeniem członków grupy oraz zdolność wyciszenia emocji wychowanków do końca zajęć, każda rozpoczęta sprawa musi być zamknięta.

Społeczność opracowała następujące zasady pracy w grupie :

Dyskrecja – nie ujawniamy prywatnych spraw wychowanków po za społecznością

Szacunek – mówimy do siebie, nie o sobie

Kultura – nie wolno w wypowiedziach używać wulgarnych słów

Siedzimy w kręgu żeby każdy każdego widział

Spotkania są dobrowolne, a nieobecni nie mają prawa głosu

Nie mówimy o nieobecnych

Nie krytykujemy

Nie oceniamy osoby, oceniamy zachowanie

Tolerancja – każdy ma prawo mieć własne zdanie

Społeczność daje możliwość nie tylko pracy w grupie, ale też pracy grupą nad poszczególnymi



problemami wychowawczymi i indywidualnymi wychowanków dlatego też zajęcia te mają charakter terapeutyczny. Każdy wychowanek w związku z chęcią awansu w grupie lub inną sytuacją dnia codziennego może usłyszeć na społeczności komunikaty od innych wychowanków na temat swojego zachowania, postawy, wyglądu. Dzięki temu może zobaczyć siebie oczami innych, otrzymać informacje jak inni sobie radzą w sytuacjach podobnych do tej którą przeżywa on teraz.

W dużej mierze Społeczność to zajęcia gdzie najwięcej wypowiadają się wychowankowie natomiast rola prowadzącego – lidera polega na ukierunkowaniu wypowiedzi i umiejętnym komentarzu. Prowadzący stara się aby spotkania nie narzucały młodemu człowiekowi poglądów tylko żeby się do nich przekonał – „proszę się nad tym zastanowić”. Zajęcia zmuszają wychowanków do myślenia nie do określonego zachowania, które będzie wymuszone i na pokaz. Społeczność to nie są obowiązkowe zajęcia, ale frekwencja zawsze jest bardzo wysoka, bo nie być na Społeczności to nie mieć prawa głosu w ważnych dla całej grupy sprawach. Zajęcia te dla wychowanków to w pewnym sensie narada.

Każdy problem, który pojawi się w grupie omawiany jest na forum grupy z zastrzeżeniem, że sprawy rodzinne porusza się tylko za zgodą zainteresowanego wychowanka. Konflikty między członkami społeczności, czyli między wychowankami lub wychowawcami i wychowankami również rozwiązywane są na tym forum. W celu zoptymalizowania pracy w ramach Społeczności lider grupy stara się być na bieżąco w sprawach grupy, mieć informacje na temat relacji między wychowankami i ich nieformalnych pozycji w grupie. W tym celu dużo rozmawia z podopiecznymi i wychowawcami na temat grupy oraz jej członków. Wychowankowie sami czują potrzebę informowania lidera o sprawach ich zdaniem ważnych.

Na Społeczności wpaja się wychowankom zasadę, iż skoro już tu jesteśmy razem a każdy z nas ma swoje problemy możemy sobie nawzajem pomóc i dzięki temu nie zmarnować tego czasu. Sukces jednego z nas będzie sukcesem nas wszystkich.

Spotkania Społeczności stały się nieodzownym elementem pracy z grupą wychowanków. Dla wychowanków jest to sposób na poczucie bezpieczeństwa, jasność zasad, możliwość podejmowania rozmowy na ważne dla siebie tematy.

Efekty realizacji zajęć grupowych poprzez Społeczność:

Zintegrowana grupa wychowanków, wzajemnie wspierająca się w sytuacjach trudnych
Eliminowanie „drugiego życia w placówce” – wszystko odbywa się na forum grupy i każdy ma prawo wypowiedzieć swoje zdanie na dany temat
Intensywniejsza i celowa praca wychowanków nad zmianą swojego zachowania
Zrozumienie zasad życia w grupie (społeczeństwie)
Poznanie zasad podejmowania wyborów i przyjmowania ich konsekwencji
Wdrożenie wychowanków do umiejętności wypowiadania się na forum grupy
Podniesienie samooceny wychowanków i zapoznanie ich z rolami społecznymi.

W trakcie zebrania Społeczności przestrzegane są następujące zasady:

Tu i teraz mamy czas dla każdego z Was,



Masz prawo nie wypowiadać się na jakiś temat,
Gdy jedna osoba mówi, pozostali słuchają,
Nie zniechęcaj, nie oceniaj, nie osądzaj, nie przerywaj,
Doceniaj i wspieraj innych członków grupy,
Bądź dyskretny (to co zostało tu powiedziane, nie powinno wyjść poza grupę),
Na nasze spotkania przychodź punktualnie,
Dbaj o to by każdy miał czas na swoją wypowiedź,
Mówimy do siebie, a nie o sobie,
Mówimy o swoich odczuciach zamiast o swoich sądach i opiniach,
Mówimy sobie po imieniu,
Wypowiadamy się w swoim imieniu,
Zachowanie i wypowiedzi członków grupy powinny być szczere,
Szanujemy się nawzajem, nie używamy określeń, które mogą innych urazić,
Nie przerywamy i nie oceniamy wypowiedzi innych członków grupy, nawet jeśli nie zgadzamy się z daną wypowiedzią,

Każdy ma prawo do swojego zdania i własnej opinii.
Społeczność może być zwołana w każdym czasie, wówczas gdy nastąpiło poważne złamanie zasad przyjętych w Placówce, bądź regulaminu wychowanka przez jednego lub więcej wychowanków. Aby nadać odpowiednią rangę takiemu spotkaniu często inicjuje je i prowadzi dyrektor, koordynator lub psycholog. Wypowiada on w stronę tych, którzy zawinili swoją opinię na temat tego co się stało, winni mają prawo do składania wyjaśnień, do swojej obrony. Do oceny zachowań czy incydentu zachęcani są pozostali wychowankowie
Takie nadzwyczajne spotkania społeczności zazwyczaj kończą się wyznaczeniem konsekwencji dla osób, którym poświęcona była społeczność.
Wychowankowie trafiający do naszych Placówek z reguły mają niską samoocenę, nie ufają sobie i innym, boją się odrzucenia, mają tendencję do manipulowania innymi.
Te cechy sprawiają, że często terapia indywidualna nie jest możliwa do prowadzenia lub też nie przynosi spodziewanych efektów, natomiast społeczność ma tą zaletę, że zaufanie do grupy można budować stopniowo. Na początku wychowanek ufa zaledwie jedynie kilku osobom, powoli jednak zaczyna obdarzać zaufaniem pozostałych. W tym procesie pomocna staje się identyfikacja z członkami grupy, ponieważ łączą ich podobne problemy oraz to, że przebywają w tym samym miejscu. Identyfikacja pomaga w budowaniu zaufania.
Społeczność ma w swojej formie następujące funkcje:

Wzbudzanie nadziei

W momencie przybycia do Placówki wychowanek ma poczucie beznadziejności, małe poczucie własnej wartości. Dotąd doznawał porażek na każdym polu (rodzina, szkoła, przyjaciele) Na spotkaniach Społeczności dowiaduje się, że może się to wszystko zmienić.

Poczucie wspólnoty

W konfrontacji z problemami innych wychowanków własne problemy przestają być wyjątkowe. Poznanie sytuacji innych rodzi zaufanie.

Altruizm

Większość wychowanków uważa, że nie stanowią oni żadnej wartości.



Jednakże pomagając innym, wzmacniają samoocenę.

Socjalizacja

Ma na celu poznanie nowych umiejętności porozumiewania się w miejsce częstego manipulacyjnego zachowania, jakie wychowankowie stosują do innych w celu zaspokojenia własnych potrzeb. W tym wypadku wychowanek uczy się prosić o pomoc w sposób bezpośredni.

Rozwój umiejętności interpersonalnych

Wychowankowie uczą się wyrażać i przyjmować krytykę. Poprzez wymianę doświadczeń nabywają potrzebnego wglądu we własne zachowanie. W ten sposób usprawniane jest postrzeganie rzeczywistości.

Spójność grupy

Nowi wychowankowie często postrzegają Społeczność jako zagrożenie, w rezultacie czego izolują się w obawie przed odrzuceniem.

Aby wyeliminować poczucie braku akceptacji, należy rozwinąć poczucie przynależności do grupy.

Ponowne przeżywanie sytuacji z domu rodzinnego

Społeczność dość często spełnia rolę nowej rodziny, w której mogą się spełniać pozytywne oczekiwania.

Identyfikacja

Kiedy rozwinie się już pozytywny związek z kolegami i koleżankami z Ośrodka, pojawia się identyfikacja zupełnie inna od tej, jaką wychowanek miał przed umieszczeniem w placówce. Stara tożsamość zostaje odrzucona, a jej miejsce zajmuje pozytywna, niosąca ze sobą wzrost samooceny, wgląd w siebie oraz zaufanie do innych. Lęk przed odrzuceniem ulega redukcji. W Społeczności wychowanek uczy się reagowania na stres w pozytywny sposób. Społeczność w Placówce jest środowiskiem funkcjonującym całą dobę, dzięki czemu można w nim wyróżnić kilka czynników terapeutycznych takich jak:

„Rodzina zastępcza”

Społeczność pełni poniekąd rolę „rodziny zastępczej”, oferując wychowankowi możliwość przebywania w miarę w bezpiecznym środowisku.

Struktura terapeutyczna

Środowisko Placówki posiada jasną strukturę, w której nie ma miejsca na niejednoznaczne komunikaty. Stwarza ono warunki do nauki, opieki, różnorodnej pomocy, rozwijania swoich zainteresowań.



Wychowanek placówki będąc jednocześnie częścią społeczności przemieszcza się w jej strukturze, przyjmując na siebie coraz więcej obowiązków, w miarę jak osiąga kolejne etapy własnego rozwoju.

Uczenie się życia przez społeczną interakcję

Uczenie się przybiera postać społecznej interakcji. W społeczności terapeutycznej wychowanek nie może się odizolować. Musi być aktywny, zaangażowany i „otwarty” na sprawy innych, nieustannie odbierać informacje zwrotne na temat własnego zachowania i postaw, które reprezentuje. Dzięki tym informacjom uzyskuje lepszy wgląd „w siebie”, uczy się dokonywania wyborów i ponoszenia związanych z tym konsekwencji.

Terapeutyczny efekt działania społeczności

Wszystko, co dzieje się w społeczności, jest elementem terapii. Wychowankowie muszą wypełniać swoje obowiązki, wykonywać dyżury porządkowe, pełnić role ucznia, wychowanka, kolegi lub koleżanki.

Członek społeczności jeśli potrzebuje pomocy w wypełnianiu swoich obowiązków czy w pełnieniu określonych ról społecznych – musi się nauczyć o nią prosić. Powinien również pomóc innym kolegom lub koleżankom jeśli o taką pomoc zostanie poproszony.

Wzrost samooceny za pomocą osiągnięć

Przezwyciężanie strachu przed wyznaczaniem i osiąganiem określonych celów powoduje u wychowanków wzrost samooceny. Wzrastająca samoocena automatycznie obniża uczucie strachu przed porażką i odrzuceniem.

W społeczności wychowanek uczy się szczerości i wychodzenia naprzeciw negatywnemu autodestrukcyjnemu zachowaniu. Uczy się również postawy samokrytycznej i postrzegania każdego problemu jako wyzwania.

Konfrontacja

Wychowanek uczy się, że jeśli jest krytykowany przez członków społeczności to krytyka nie jest wymierzona w niego, ale jego zachowanie. Uczy się, że aby być kochanym i akceptowanym, wcale nie trzeba być doskonałym.

Uczenie się rozumienia i wyrażania emocji

W czasie trwania spotkań społeczności wychowankowie zachęceni są do wyrażania własnych emocji, nie tak jak ma to często miejsce poprzez agresywne zachowania lub niszczenie sprzętów lecz poprzez opowiedzenie o nich, wyrażenie ich na piśmie, w rysunku czy mimiką. Wychowankowie uczą się tego, że gniew, złość można wyrazić zupełnie inaczej niż przez wulgarne słownictwo.

Udział wychowanków w spotkaniach Społeczności ma na celu:

1) Wyeliminowanie destrukcyjnego zachowania, tak w stosunku do samego siebie jak i otoczenia;



- 2) Złagodzenie symptomów negatywnego zachowania, ale także wzmocnienie pozytywnego stylu życia i nauczanie konstruktywnego radzenia sobie ze stresem,
- 3) Zmianę negatywnego wizerunku siebie na pozytywny,
- 4) WYROBIENIE gotowości do tworzenia na „normalnych” zasadach związków z innymi ludźmi,
- 5) Zdobyć umiejętności cieszenia się życiem,
- 6) Zdobyć umiejętności uświadomienia sobie radości z osiągniętych zmian czy odnoszonych sukcesów,
- 7) Doskonalenie komunikacji interpersonalnej,
- 8) Nauczanie różnych sposobów rozwiązywania problemów,
- 9) WYROBIENIE nawyku wykorzystania i wyciągania wniosków z doświadczeń innych,
- 10) Nabycie umiejętności współdecydowania, współodpowiedzialności za innych, nie tylko za siebie;

Efekty realizacji zajęć grupowych poprzez Społeczność:

Zintegrowana grupa wychowanków, wzajemnie wspierająca się w sytuacjach trudnych
Eliminowanie „drugiego życia w placówce” – wszystko odbywa się na forum grupy i każdy ma prawo wypowiedzieć swoje zdanie na dany temat

Intensywniejsza i celowa praca wychowanków nad zmianą swojego zachowania

Zrozumienie zasad życia w grupie (społeczeństwie)

Poznanie zasad podejmowania wyborów i przyjmowania ich konsekwencji

Wdrożenie wychowanków do umiejętności wypowiadania się na forum grupy

Podniesienie samooceny wychowanków i zapoznanie ich z rolami społecznymi.

Społeczność ma już wieloletnią tradycję, wpisała się na stałe w system pracy naszych Placówek, daje odczuwalne efekty terapeutyczne i wychowawcze, a także – co jest bardzo ważne – została zaakceptowana przez wychowanków, którzy wręcz domagają się spotkań prowadzonych tą metodą.

Pomagamy młodzieży i ich rodzinom poprzez oddziaływania opiekuńcze, wychowawcze, terapeutyczne i dydaktyczne.

Swoją pracę, w dużej mierze opieramy na programach własnych, które każdorazowo dostosowujemy do indywidualnych potrzeb i możliwości naszych klientów.